

BORŠTNIKOVCE

14. – 23. oktober 2016
www.borstnikovo.si

BILTEN
FBS07
20|10|16

150 let

Kako staro je pravzaprav naše, slovensko gledališče? Začetke profesionalizacije vzporejemo z nastankom Dramatičnega društva, ki je idejno nastalo pred 150. leti. V času, ko se je na naših tleh govorilo predvsem nemško in je bila slovenska beseda, milo rečeno, zapostavljena, tudi dramatika ni imela možnosti za kvaliteten razvoj. Takratne čitalnice so bile edina resnejša zatočišča, kjer so si slovenski intelektualci prizadevali za enakovrednost slovenščine in Slovenstva na sploh. Dramatično društvo, ki je nastalo kot eno izmed mnogih društev znotraj čitalniških gibanj, je bilo prvo, ki je želelo slovenski jezik pokazati kot gibek in primeren za dramatizacijo. Če je Prešeren dokazal, da je slovenščina enakovreden, sodoben jezik skozi poezijo, je Dramatično društvo to dokazalo preko dramske literarne zvrsti. Zato so se na začetku predvsem posvetili prevajanju oz. so tuje tekste poslovenili, kot je po večini zapisano v *Slovenski Taliji*, pomembni publikaciji, ki je izdajala dramske tekste v slovenščini. Ignacij Borštnik, ime, ki je danes znano predvsem po našem festivalu, je vzniknilo prav iz Dramatičnega društva, ki je v Borštniku prepoznalo talent in ga na šolanje poslalo v tujino. Takšno razmišljanje je očiten znak težnje k profesionalizaciji teatra na naših tleh. Josip Nolli, eden glavnih idejnih vodij Dramatičnega društva je v govoru na prvem zborovanju društva pokazal tudi na ambicije po lastni gledališki hiši, ki je takrat še nismo imeli: »... nobeno dozdanjih slovenskih društev nima tolikega pomena, kolikoršen dramatično, kateremu Bog daj, da bi obrodilo mnogo raznih slovenskih iger preizvrstne vrednosti, ter da bi se mu posrečilo, povzdigniti slovensko gledališko igranje i dobiti svojej Muzi dostojen prostor!« Želje stare 150. let so več kot uresničene, bogastvo našega gledališča 'podoba na ogled postavi' že 51. leto zapovrstjo in z gotovostjo lahko trdimo, da bi sanjači izpred 150. let ponosno aplavdirali na vsaki predstavi.

FOTO: SEBASTIAN CAWAZA

20. 10. 2016 | 21.00 | Stara dvorana | Tekmovalni program + Showcase

Henrik Ibsen

Peer Gynt

Mestno gledališče ljubljansko & Slovensko stalno gledališče Trst
Premiera 8. 10. 2015, Mestno gledališče ljubljansko;
6. 11. 2015, Slovensko stalno gledališče Trst
Predstava traja 2 uri 30 minut in ima en odmor.

»Peer Gynt je gledališko minsko polje različnih pomenov in možnih interpretacij. Besedilo je večplastno in omogoča različne pristope.« Žanina Mirčevska, avtorica priredbe in dramaturginja

Drama Henrika Ibsena, *Peer Gynt*, zavzema posebno mesto med dramskimi protagonisti, saj se v njem združujejo poteze tako rekoč vsakega velikega junaka klasične in romantične literature, čeprav je od drugih vseskozi drugačen in samosvoj. Peer Gynta tako postavljamo ob bok Don Kihotu, Faustu, Hamletu, Don Juanu in drugim znamenitim dramskim junakom. Z najsplošnejšo oceno bi ga lahko označili kot »vsakdanjega posebneža«, samovoljnega in narcisoidnega, ki se ne prilagaja toliko realnosti, kolikor realnost prilagaja sebi s sanjarjenjem. Gledalec tako spozna zgodbo o povprečnežu, ki je prepričan, da je nekaj posebnega, vse pa se dogaja le v njegovi domišljiji. Ustvari si virtualen svet in zavrže realnost. Ta virtualni svet postane njegova realnost, v kateri pa odigra vse možne situacije uspešnega človeka. Gre za izvrstno uravnoteženo predstavo, ki precizno, hkrati pa umetniško nezahtevno, v najboljšem pomenu te besedne zveze, iz teatra – s pomočjo dodelane glasbe, luči in scenografije – izvabi vse tisto, kar je na tej umetnosti čarobnega.

Janja Forstner

Manja Gatalo

Henrik Ibsen

Peer Gynt

PREVAJALEC Milan Jesih • REŽISER IN GLASBENI OPREMLJEVALEC Eduard Miler • AVTORICA PRIREDBE IN DRAMATURGINJA Žanina Mirčevska • SCENOGRAF Branko Hojnik • KOSTUMOGRAFKA Jelena Proković • LEKTORICA Maja Cerar • OBLIKOVALEC SVETLOBE Andrej Hajdinjak • ASISTENTKA KOSTUMOGRAFKE Barbara Vrbančič

IGRAJO

PEER GYNT Matej Puc • AASE/SOLVEIG/TROLSKA VEŠČA/ORIENTALSKA PLESALKA/HUSEIN/ŽENSKA V ČRNINI Iva Krajnc • ASLAK/DOVREJSKI STARINA/VIJUG/ORIENTALSKA PLESALKA/BEGRIFFENFELDT/POTNIK/GUMBAR Primož Pirnat • MATI/INGRID/ZELENA/ANITRA/HUHU/MORNAR 2 Nina Rakovec • ŽENIN/MLADI TROL/PAMŽ/MONSIEUR BALLON/ORIENTALSKA PLESALKA/NOREC/KUHAR/SUHEC Domen Valič • SVAT/TROL DVORJAN/MR. COTTON/ORIENTALSKA PLESALKA/NOREC MUMIJA/MORNAR 1 Jure Kopušar k. g. • ATEJ/NAJSTAREJŠI DVORNI TROL/HERR TRUMPETERSTRAALE/ORIENTALSKA PLESALKA/FELAH/KAPITAN Vladimir Jurc

20. 10. 2016 | 18.00 | Tribuna na Velikem odru | Mostovi

Edward Albee

Kdo se boji Virginie Woolf?

Residenztheater München (DE)

Naslov izvirnika *WHO'S AFRAID OF VIRGINIA WOOLF?*
Premiera 18. 9. 2014, Residenztheater München (DE)
Predstava traja približno 2 uri in nima odmora.

REŽISER Martin Kušej • SCENOGRAFKA IN KOSTUMOGRAFKA Jessica Rockstroh • PREVAJALEC V NEMŠČINO Pinkas Braun • OBLIKOVALEC SVETLOBE Tobias Löffler • DRAMATURGINJA Andrea Koschwitz
IGRAJO
MARTHA Bibiana Beglau • GEORGE Norman Hacker • NICK Johannes Zirner • HONEY Nora Buzalka

Kdo se boji Virginije Woolf? je drama Newyorškega pisca Edwarda Albee, ki velja za enega od treh stebrov moderne ameriške dramatike. Drama v izvedbi gostujočega Residenztheatera iz Münchna, nas sooči z dvema nesrečnima nefunkcionalnima paroma. Razmerja znotraj katerih zakonci uživajo v zmerjanju in mučenju svojih »ljubljenih«. Po koncu zabave za uslužbenca univerzitetnega kolidža v Novi Angliji, profesor zgodovine George in njegova žena Marta, k sebi v goste povabita Georgevega sodelavca, profesorja biologije Nicka in njegovo plaho soprogo Honey. Marta uživa v manipulaciji tujih čustev in v svoj svet napadov zvleče tudi Nicka in Honey. Kmalu se gostija sprevrže v boj, kjer so krute besede in dejanja uperjena proti osebam, ki naj bi posamezniku pomenila največ. Paroma je skupno, da ne moreta zanositi, kar je eden izmed temeljnih razlogov za zamere, ki so se čez leta nabrale med njimi. Zaradi načrtanih konstruktoev, kakšen bi zakon moral biti, si George in Marta ustvarita namišljenega otroka. Ustvarjanje iluzij kritizira konstantno željo po doseganju socialnih pričakovanj, tako znotraj kot zunaj družinskega okolja in nasprotuje idealu popolne ameriške družine sredine 20. stoletja. Zakoni obremenjeni z alkoholizmom, zagrenjenostjo in napadi; zakoni polni obtoževanj, zmerjanj in obračunavanja na umazane načine, bežijo v iluzijo, a zaradi premočne potrebe po škodovanju drugi osebi ne zbežijo daleč. Tekom igre Marti, Georgeu, Nicku in Honey popadajo maske z obrazov in so se prisiljeni soočiti z drugimi in nenazadnje sami s sabo.
Deja Bečaj

E-razstava: Festival Borštnikovo srečanje 2015

Festival Borštnikovo srečanje v sodelovanju z Novim ZATO. in slovenskimi gledališči ter kulturno-izobraževalnimi inštitucijami četrto leto zapored pripravlja e-razstavo *Festival Borštnikovo srečanje*. Vztrajamo pri skrbi za digitalizacijo, dostopnost in popularizacijo slovenske gledališke dediščine.

Kakor vselej doslej smo tudi letos zasnovali razstavo v treh sklopih: v prvem so na ogled fotografije s sklepne prireditve jubilejnega, petdesetega Festivala; drugi sklop je posvečen *Heddi Gabler* Henrika Ibsena v režiji Mateje Koležnik in izvedbi Drame SNG Maribor, najboljši predstavi lanskega leta. Ta del vključuje fotografije Damjana Švarca, scenske skice Marka Japlja, plakat in gledališki list, nekaj člankov in izbor kritik o uprizoritvi. Tretji sklop je posvečen Ljerki Belak, dobitnici Borštnikovega prstana 2015 skozi fotografski pregled gledališkega opusa.

E-razstava FBS 2015 bo na voljo v slovenskem in angleškem jeziku na spletni strani borstnikovo.si, spletnem portalu sigledal.org in na spletnih straneh sodelujočih inštitucij.

Švedski fokus, 3. dan

Včeraj smo se še zadnjič zbrali na Maliem odru SNG Maribor, kjer smo v okviru Švedskega fokusa poslušali še zadnjo bralno uprizoritev drame *Kje so vsi?* dramatičarke Mirje Unge. Naročena drama se namerno ukvarja s tematiko spolnosti, natančneje posilstva med mlajšo generacijo ter je zato tudi napisana v mladostniškem slengu. Sledil je pogovor z prevajalko Silvano Orel Kos, direktorico švedskega ITI-ja Ulricho Johnson ter Nino Rajić Kranjac, režiserko vseh bralnih uprizoritev zadnjih treh dni v okviru fokusa. Pogovarjali so se o posebnostih jezika predstavljene drame v kateri dramske osebe govorijo kar tako v nič ter je odsotnost tista, ki definira motive in sam tekst. Tako kot danes, ko bežimo pred vsemi odgovornostmi ter obračamo oči stran od zločinov, tako tudi liki v drami zakrivajo svoja mišljenja z praznim besedičenjem. Kriza družbe se odseva v krizi jezika, pereča problematika pa se zadeva predvsem mladih, zato je tudi drama pisana v mladostniškem jeziku. Zanimiv izbor švedskih sodobnih dram odseva kulturo skandinavskega naroda. Presenetljivo velik poudarek imajo na otroški dramatik in dramatik za mlade odrasle, ki pa se še vseeno ukvarjajo z aktualnimi družbenimi tematikami in perečimi vprašanji. Veliko družbenih problemov je podobnih, univerzalnih, ki jih najdemo tudi v slovenskem prostoru, zato ne bi bilo presenetljivo, če se kakšen od predstavljenih in izdanih tekstov kmalu ne znajde tudi na naših odrih v pravi igrani predstavi.

Mojca Podlesek

Refleksije

Kralj Ubu

Ustvarjalci predstave *Kralj Ubu* postavijo hipotezo, da se nekaj Ata Ubuja skriva v vsakem od nas. Z njim se na primer srečamo v parku, kjer nam brezdomec na ulici ne izkaže hvaležnosti za miloščino, kar v nas pušča nekakšen občutek nelagodja. Pri tem se poraja vprašanje, če nesebična solidarnost sploh obstaja? Kljub ubujevskemu potencialu, ki naj bi ga nosil vsak, pa postane Ata Ubu res nevaren šele, ko je okronan za kralja. Ata Ubu je zaradi svojih nazorov tarča posmeha, ko pa si nadane krono na glavo in dobi žezlo v roke, smeh potihne, ostaja pa le tesnoba, ki jo prinaša spoznanje, da Ubuevstvo postaja del našega vsakdana. Ubueva največja moč je potvarjanje zgodb in s tem zgodovine, ki jo danes, bolj kot zgodovinski dokazi, pišejo spomeniki, ki si jih lahko postavlja že vsak. To predstava dokaže z nizanem primerov iz slovenske zgodovine, ki puščajo grenak priokus, saj kažejo, da se zgodovina ponavlja. Kljub salvam smeha, ki jih predstava žanje, se njena komika slej ko prej izkaže za tragično, saj perverzija nastopajočih s časom preseže meje gledalca tudi v času, ko postaja politična korektnost stvar preteklosti. Smeh občinstva postaja z vsako minuto bolj tesnoben in zadušljiv, saj s časom postaja jasno kako je Ubuevski diskurz, podoben našemu. Diskurzu, ki ustvarja klimo v kateri Kralji Ubui rastejo kot gobe po dežju. Jernej Potočan

This is Not a Love Story

This is not a love story doživljam kot toplo posteljo na deževen dan. Umirjena, ritmična, prijetna in nežna. Inspiracija je koreografinja Gunilla Heilborn našla v tipičnih ameriških road-trip filmih in njihov občutek nesigurnosti prenesla v predstavo. Personi na odru izmenjujeta svoje misli in preko njih spoznavata sebe in sopotnika na njunem potovanju. Plešeta in pojeta; enkrat govorita o globokih temah, drugič o trivialnih stvareh. Govorita, kot govorimo ljudje. Sprašujeta. Se srečujeta s tišino, ki se pojavi po zastavljenem vprašanju in iščeta odgovore na filozofska ali vsakdanja, nelogična in nadležna vprašanja. Odkrivata soigralčevo zgodbo ter si delita slike, spomine in zgodovinske podatke. In kaj storiti z vsemi temi informacijami? Kaj z luknjami, ki jih

predstava pusti proste za interpretacijo? Z njimi si gradimo izkustvo ... pot, ki je pomembnejša od cilja. Njuna interakcija deluje pristno in včasih zaradi njune zadrege ali absurdnih vprašanj iz publike zaslišimo hehet. Monologe in dialoge prekinejo subtilni in ponavljajoči gibi, ki dajejo vtis, da so se zgodili mimogrede, a niso redundantni. Njihova enostavnost in mehko se, v povezavi s sinhronostjo para, povežeta v očarljivo spremljavo govorenemu delu. Sredi predstave si plesalca spremenita vlogi, menja se kraj dogajanja in izoblikujejo se nove narative. Vse bi lahko bilo drugače ... če bi se drugače začelo in drugače končalo.

Deja Bečaj

GRU GRU (Who Let the Pigeons Out)

Gru gru! Išče se 23 golobov, poroka pa je v polnem zagonu. No, bolj so v pogonu drame znotraj nje. Katera poroka pa je že minila brez zapletov? Poznih ženinov, nepripravljenih prič, skritih razmerij ali vsaj preprirov? Produkcija 2. semestra študentov AGRFT je v formatu televizijske telenovele združila intimne zgodbe, ki se združijo v komično, vendar trdno strukturo. Čeprav prvotno ne smeš tega žanra, so ustvarjalci s pretiravanjem in kičenjem ustvarili parodijo, ki je nasmejala tako tiste, ki prezirajo žanr kot njihove oboževalce. Mlada kri teatra je pod žarometi uporabila vse stereotipne karakterje, ki bi jih zasledili na televizijskih ekranih. Ne manjka niti klišejskih zapletov. Čeprav pričakovani, so me ravno zaradi tega nasmejali. Produkcija vsebuje vse elemente dobre »žajfnice«, ki nas nasmeje z (ne)predvidljivimi zapleti, sooči s posledicami divje preteklosti, očara s poljubom prave ljubezni ter se zaključí z oddihi olajšanja ob srečnem koncu, kjer zmaga ljubezen nad vsem. Preprosta trikotna zasnova zmontira dogajanje, pogled pa z veseljem sledi dramatičnim zapletom ter nestrpnost pričakujejo razplete. Nadaljevanka, ki je uspešno adaptirala televizijski žanr za odrske deske, je poskrbela, da mi ni bilo (zaradi polne zasedenosti dvorane) težko sedeti na trdih tleh in se ves čas obračati za igralci. Vsekakor pa, kot pri vsaki dobri nadaljevanki, že težko pričakujemo kakšne bodo naslednjič špičili prikupni liki.

Mojca Podlesek

Knjige na FBS

Publikacije Knjižnice MGL

Na drugi festivalski predstavitvi knjig smo podrobneje spoznali dve odmevnejši noviteti Knjižnice MGL. *Končno poročilo o nekončanem Kralju Learu v ljubljanski Drami gledališkega umetnika širokega diapazona*, Mileta Koruna in *Brechtovo ustvarjanje in horizont komunizma svetovno priznanega brechtologa*, Darka Suvina. V naše veliko zadovoljstvo, je Korun svojo knjigo predstavil sam oz. nam odstrl delec svojega miselnega toka, ki je botroval nastanku *Končnega poročila*. Kot pravi Korun, Ionesco ni maral igralcev, ker ni znal sestaviti igralca z njegovim likom, realnost in fikcija se nista ujeli kot bi želel. Vzporeditev, ki jo je Korun navedel z Ionescom, namreč na nek način spremlja tudi njega. V Korunovem fokusu raziskovanja je bil prav igralec, ki po njegovem stoji natanko vmes. Igralec združuje realnost in fikcijo. Vedno ga je zanimala igralčeva notranjost, kako začne ustvarjati fikcijo, kakšne stvari doživlja, kako

postaja nekdo drug, če sploh ... želel je odstreti to skrivnost oz. se ji približati. Korun razlaga, da skozi režijski proces lahko začutiš tisti občutek bližnjega srečanja, ko se misli režiserja prelijejo v igralca. V knjigi je to Jernej Šugman, ki je igral Kralja Leara. Po Korunovo je knjiga nastala iz njegove slabe vesti, kot je sam rekel: »*Zdelo se mi je, da sem predstavo 'zašuštral'.* Zaljubil sem se v dejanskost, moral bi vtikati pristnejši odnos do lika.« Nedokončanost lebdi tudi nad največjimiu. Druga predstavljena knjiga Darka Suvina, ki jo je uredil Aldo Milohnić, prevedla pa Seta Knop, vsebuje Brechtove najbolj reprezentativne študije, natančneje 9, vključno z Brechtovo prepesnitvijo prvega poglavja *Komunističnega manifesta*, pri prevodu katerega je pomagal tudi Boris A. Novak. Vabljeni k branju!

Manja Gatalo

Instant drama

Včeraj je v prostorih Prve Gimnazije Maribor med 10. in 16. uro potekala delavnica dramskega pisanja pod vodstvom doc. mag. Žanine Mircevske. Delavnice se je udeležilo 7 dijakov, ki so že prej dobili nekaj parametrov (10-15 min dolg prizor, dogajanje na oz. v okolici srednje šole, največ 3 igralci ipd.). Dijaki so imeli zjutraj le okvirne ideje, za katere so nato s pomočjo študentov dramaturgije in gledališke režije skušali napisati tekst ter pripraviti oder v okviru omejenih uprizoritvenih možnosti. Ob 12.30 so se v proces vključili še študentje 1. letnika dramske igre. Skupaj smo dodelali tekste, postavili sceno in se pripravili na »premiere«, ki so sledile ob 16.00. Zaradi časovne omejitve so bile možnosti seveda zelo omejene, a se zdi, da nam je uspelo pripraviti 6 kratkih in simpaticnih uprizoritev. Namen delavnice je bil predvsem dijakom ponuditi gledališko izkušnjo in sodelovanje pri procesu pripravljanja uprizoritve. Tery Žeželj

FOTO: MATEJ KRISTOVIČ IN BOŠTJAN LAH

BORŠTNIK ŽURA
FESTIVALSKI VEČER & DJ ALBATROS

SEKT
BEZEG
MALINE

SALON / PETEK / 21. OKTOBER / 2016 / 22:00 / VSTOPNINE NI

Ob izteku festivala se kratko jesensko popotovanje skozi odličnost uprizoritvene umetnosti zaključuje z ekstravagančno kulturno zabavo. Ročno delo, ustvarjeno po meri. Prijetno vabljeno.

KAVARNA

SALON IZPOLNENI SREŠTNI: Glavni vogel | Maribor | info@borstnik.si

Kdo smo

Alja Predan, umetniška direktorica
Petra Vidali, selektorica
Danilo Rošker, direktor SNG Maribor

Daša Šprinčnik, izvršna producentka
Špela Lešnik, producentka mednarodnega programa
Ksenija Repina, urednica publikacij in spletnih strani, voditeljica pogovorov o knjižnih novitetah
Ada Cajnko, Mojca Kolar, Kristina Koter, Branka Nikl Klampfer, produkcija

Daša Šprinčnik, Špela Lešnik, organizatorki prodaje in oglaševanja
Matic Gselman, tehnični vodja
Nenad Cizl, oblikovalec
Boštjan Lah in Matej Kristovič, fotografa
Saša Huzjak, spletni skrbnik
Franci Rajh, arhivar

Simona Hamer in Nina Zupančič, voditeljici pogovorov o predstavah

Strokovna žirija
Zala Dobovšek, Tomaž Gubenšek, Martin Kušej, Ivor Martinič, Nina Šorak
Žirija za Borštnikov prstan
Ljerka Belak, Blaž Lukan, Vlado Novak, Alja Predan, Matjaž Zupančič
Strokovna skupina
Aleš Novak, Tatjana Ažman, Gregor Butala, Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan

Maribor, oktober 2016 | Bilten FBS ISSN 2385-8818 | Odgovorna urednica Ksenija Repina | Urednica Manja Gatalo

GLAVNA POKROVITELJA
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

MEDIJSKI POKROVITELJI
RTV SLO, TV SLO, Večer, Europa, Media Bus, BKT, DELO

POKROVITELJI
Posta Slovenije, Nova KBM, Amra Maribor, Zavarovalnica Maribor, Seta Frida, Press Clipping, dem, Alma Mater, Europa, Opatje, Selmar, KRKA, ENERGIJA PLUS, Mercator

PODPORNIKI
Kreativna Fabrika, Cvetličarna, Rozmarin, DPA

DONATORJI
Galeria Hest, SWEDISH ARTS COUNCIL, teaterunionen, GOETHE INSTITUT

MEDNARODNI PARTNERJI
LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR, VESTNISKI DOM, SALON, GT22, SLAVIJA, LETALSKO CENTER MARIBOR

PARTNERJI
SALON, GT22, SLAVIJA, LETALSKO CENTER MARIBOR